

Д. М. Жураўлевіч

АДМЕТНАСЦІ ЛЕКСІЧНЫХ ТРАНСФАРМАЦЫЙ ПРЫ ПЕРАКЛАДЗЕ ФІЛЬМА "ХАЦІКА" НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

Развіццё сучасных аўдыявізуальных сродкаў масавай інфармацыі і павышаная цікавасць да замежнага кінематографа ствараюць патрэбу лінгвістычных даследаванняў, скіраваных на вывучэнне перакладу кінатэкстаў з англійскай мовы на беларускую ў параўнальным аспекце. Адным з найбольш важных і малавывучаных пытанняў у гэтай галіне з'яўляецца аналіз лексічных трансфармацый. Такія трансфармацыі адлюстроўваюць не толькі моўныя асаблівасці, але і культурную спецыфіку арыгіналу і мовы перакладу.

Мэтай даследавання з'яўляецца вызначэнне асаблівасцей лексічных пераўтварэнняў пры перакладзе дыялогаў фільма "Хаціка" на беларускую мову. У якасці матэрыялу для аналізу абраны беларускі дубляж амерыканскай драмы. Асаблівая ўвага ў працы надаецца перадачы эмацыйна афарбаванай лексікі, ідыяматычных выказаў і імёнаў уласных. Праведзенае даследаванне дазваляе вылучыць 12 відаў трансфармацый (42 адзінкі), самымі частотнымі з якіх з'яўляюцца :

- 1) Калькаванне – 23,53 %: *Time will tell* – 'Час пакажа'.
- 2) Эксплікацыя – 17,65 %: *I bought a hot dog.* – 'Я купіў сасіску ў булачцы.' Дадзены метада дазволіў растлумачыць незнаёмае паняцце.
- 3) Канкрэтызацыя – 29,41 %: *The professor gave him food.* – 'Прафесар даў яму кавалак мяса.' Такі падыход робіць пераклад больш дакладным.
- 4) Антанімічны пераклад – 17,65 %: *Don't forget about Hachiko!* – 'Памятай пра Хаціка!' Змена структуры фразы пры захаванні сэнсу.
- 5) Мадуляцыя – 11,76 %: *Every day he waited at the same spot.* – 'Штодня ён чакаў на тым самым месцы, нібы спадзеючыся на сустрэчу.' Адаптацыя сэнсу да культурных асаблівасцей.

У выніку аналізу выяўлена, што кожны з гэтых метадаў мае важнае значэнне для стварэння якаснага перакладу. Пры перакладзе фільма "Хаціка" асаблівую ролю адыгрывае захаванне эмацыйнай глыбіні, што дасягаецца дзякуючы камбінацыі розных лексічных трансфармацый. Гэта пацвярджае, што перакладчык павінен валодаць не толькі моўнай кампетэнцыяй, але і разуменнем культурнага кантэксту.